

מסורת הש"ס

(א) שנת קי: (יחוספחא פ"ג),  
(ב) שנת קי: (א, ע"ש, א) (שנת  
קי: (ד) (ש"ס וש"י),  
(ג) שנת קי: קרב עירובין  
ס. ע"ז לז: (א) (ש"ע מוס'  
שנת קי: ד"ה הלכה).

הגהות הב"ח

(א) גמ' וזכ"א פסוק למגדל  
וצי לבית לגינה: (ב) תוס'  
ד"ה כל הכול וכו' ושיעור  
גובה היה להם כמלת: (ג)  
(א) ד"ה ותנא וכו'  
הדקדוקי פסוק וזכ"א וכו'  
דלמך המס רשב"ג מחוסר  
זיד:

מוסף רש"י

ביבירין של היה ושל  
עופות. קריפות מוקפים  
אין צידן מהם ביום  
טוב. אלמא לאו עילוי  
ועמוד קא חשי ליה, ש"מ  
המכניסו לביביר אין זו  
לדמו (שבת ק"ו). ואין  
נוהגין לפניהם מוזהרים.  
כיון דהן מוקפין לא מני  
למטרע עלייהו (שם). הא  
ר' יהודה. ה"ה ה"ה  
ד"ר ר' יהודה. ה"ה  
דמתימין לא חשיב לה  
זידה עד שיכניסו לבית  
הצד צפור. עד  
שכניסו, למגדל.  
משפטי' בלע"ז, חייב דז  
ה"ה צידו, אלל אם הכניסו  
לביביר אלו עילוי כפי, ש"מ  
לו דרך חלונות (שם ק"ו).  
וצבי לבית. וז"ל עילוי  
משהכניסו לביתו ונעל  
בפניה, אלל אם הכניסו  
לגניה או לתנא אין זו זידה  
(שם ק"ו). אלל עופות  
אנופות קשיא. דהא בין  
לר' יהודה בין לרשב"ג  
למגדל קאמרי (שם).  
ביביר מקורה. ה"ה עילוי  
(שם). בצפור צידו.  
מתימין דקמני פסוק לבית  
לא, כנפול דרור עסקין.  
שדרכה לרור בבית כנפול  
ושמעת מורח מורח (שם).  
השוא דאיתיה לרבי.  
לאוקמינה מתימין כרנן  
(שם). שחיא. מתימין.  
שחא שחא לאחא זה  
(שם). עוקצי. אפוא  
להשטן כהן (שם). ואידך.  
כל מי שחשן כן (שם).  
מכיל דפליגי. וז"ל  
אוקמינה דרנן נמי צביב  
קטן אמר (שם). ומאי  
נפקא לך מיהא. כל שחא  
כיון דלא פליגי עליה  
הלכות מתימין (שם) בין  
חלוקין בין לא חלוקין הלכה  
כמותו (ש"ז לז). גמרא  
גמור זמורתא תתא.  
אמר השמעה במיתה  
עלמא כלל טורף (שם)  
בתמיא. אפי' תלמודו של  
ר' יוסף וקא"ל אהא  
תלמודו למר הלכה כמותו  
וזהא מור עעלמא. דלי  
אין חלוקין הלכה למה לי  
(ש"ז לז).

רבינו הגאון

ביבירין של היה ושל  
עופות ושל דגין אין צידן  
מהן ביום טוב, קשיא  
חיה אחיה קשיא עופות  
אנופות. ומפרקינן לא  
קשיא מתימין ר' יהודה  
חייב, ש"מ יהודה כל חיה  
לביבירין פטור, וכו' ושיעור  
גובה היה להם כמלת: (ג)  
(א) ד"ה ותנא וכו'  
הדקדוקי פסוק וזכ"א וכו'  
דלמך המס רשב"ג מחוסר  
זיד:

**המחוסר זידה.** שצריך לזוד: **גמ'** ה"ה פסוק. מן החוק עד  
שהכניסו למגדל עץ שקורין משפטי' או ה"ה כזי מן החוק עד  
שהכניסו לבית בשבת: **חייב.** דכיון דהכניסו פסוק למגדל ונעל לפניו  
הרי הוא אחוה ועומד ונגמרה זידתו וכן כזי לבית ונעל בפניו. אבל  
פסוק שהכניסו לבית ונעל בפניו פסוק  
ש"מ לאו דרך חלונות ואין כאלו זידה  
אז כזי שהכניסו מן החוק לביביר ונעל  
לפניו אין זו זידה: **וחכמים אומרים**  
**פסוק למגדל.** ה"ה זידתו כאשר אמרת  
אבל כזי אין צריך עד שיכניסו לבית  
דאף לגינה ולחצר ולביביר ה"ה זידה  
ומתימין דקמני דגין מן הביבירין  
ציוס טוב רבנן ה"ה דלמרי משכננס  
לביביר הוא נלוד ועומד וביבירא ר'  
**יהודה:** אלל עופות קשיא. דהא  
כולהו מודו דאין זידתן אפילו לבית:  
**מקורה.** ש"מ לו גג: **ה"ה.** דקמני  
גבי שבת פסוק למגדל ולא לבית:  
**כנפול דרור.** שדרכה בבית כנפול  
שידעת להשטן צויות הבית לכל דל  
ולכן נקראת דרור על שם דירה  
שדרכה בכל מקום: **השוא דאיתיה**  
**לפני.** דעופות אנופות לא קשו  
לדחדי ולא דחיקא לאוקומי מתני'  
כפולותא דתנא חיה אחיה נמי לא  
תוקמא כתנא אלל תרתייהו כרנן  
ומתימין צביב קטן וכן ה"ה דשבת  
וצרייתא דקמני אין דגין צביב גדול  
ויש לה להשטן. ורשב"ג אף צביב  
קטן פליגי אם ז"ל ה"ה מזודה אי  
נמי לאו לאפלוני אחא אלל לפרושי  
כלקמן: **נחש שחיא.** כפסע אחת  
שחא שחא עליו לתפשו אין לו  
להשטן ממנו: **עוקצי עוקלי.** זיוות:  
**דנפלי טולא דכסלי אהדי.** מרוב  
קטנו וקצרו: **הלכה מכלל דפליגי.**  
רבנן עליה למימר כל הביבירין שוין  
בתמיא והא אוקמינא צביב קטן  
משום דנלוד ועומד: **מאי נפקא לך**  
**מינה.** אי אמינא הלכה כ"ש דלי לא  
פליגי הלכתא ה"ה: **אמר ליה גמרא**  
**גמור ומורא פהא.** משל שחא ה"ה  
כמו צון וצין מגרא אקרי (ב"מ דף מ:)  
כך גמרא גמור אומר לתלמיד שחא  
למוד הן אמת הן שחא ויהא לך  
לומר וש"י: **ה"ה מזודה.** כלומר  
שצריך לבקש תחבולות לתפשו והיינו  
שיעורא דביביר גדול דלעיל ואידך  
צביב קטן. ור' אפי' שערניהו לעיל  
תתא שיעורא ור' יוסף כה"ל  
שיעורא: **הרד"א.** על שם מקומם  
ו"ה ע"ש הורדוס והן הגדלים בביתם:  
**לכלונ.** סל שמקנין בו כמו כללונ  
מלא עוף (י"מיה). אוןין ומרגולין  
באין לערב כללונ ונוח לתפשו שם  
הלכן הרי הן כנלודין ועומדים ומותר  
לזוד אפילו חוץ לכלונ: **יוני שוכן**  
**ויוני עלייה.** יוני ה"ה ר' ושטין  
ואוכלין בחוץ: **בטפיהן צבירוס גרס.**

כמין פסין נותנין בחומות הצירות והמגדלים לקנן שם עופות הצד: **ומוזותן עליה.** הלכן כזהמה הן ומשיצי מוזות: **ה"ה עזידי לרבויה.** יוני  
שוכן עשוין להשטן ולכרוח מפני בני אדם: **לכלונ קאמרינן דעזידי לרבויה.** פורחין עד קינן וצריך לעלות אחריהן וגם שם נשמתין ממנו  
**וירדיו: ב"מ.** מוסרין הן. גמ' פריך מעשה לסמור: אלל שאין לרבויה לרבויה. שחא שחא: **גמ'** מעשה לסמור. בתמיא וכו' דרך  
המדברים לומר דבר ומציאין מעשה אחריו להכניס דבור הרשון: **ספק מוכן.** כלומר וזו שאמרנו לא יטול מהן מספק דהיינו ספק מוכן וספק  
מוקפה ואסור לאו דברי הכל ה"ה אלל פלוגתא דרבנן גמליאל ור' יהושע ה"ה לקמן בשמעתין מיימין לה צביריתא: **דמתימין לה.** להא דשמואל דאמר  
ספק מוכן: **אהא.** מאן דמתימין אמתיתין אמר אין הלכה כר"ג דלא שייך למימר הלכה כר' יהושע משום דלא תני ליה לר' יהושע צמתימין:

**שומטין**  
מחוסר צידה מותר. **מתני'** מצודות חיה ועופות ודגים לא יטול מהן א"כ ידוע שנצודו מעי"ז. ספק אסור, ומעשה בני  
שחא לר"ג כר'. אמר ר' יהודה אמר שמואל אין הלכה כר"ג. איכא דמתני לה אהא דתניא שחאין מן הביבירין ביום  
אבל לא מן הרשות כר'. ותרצנא הכי, ר' שמעון בן אלעזר אומר בא ומצאן המצודות שנתקלקלו מערב יומם, ידוע  
שמעבר יומם יצודו, [הא] ספק נעשו כמי שנצודו ביום אסור. אמר ר' יהודה אמר שמואל הלכה כר"ש בן אלעזר.

אין צדין פרק שלישי ביצה

כד.

**כ"ה** היבא דנפלי מולא מן הכתלים. ושיעור (א) היה להם גובה  
כתלים של צדיבין: **כ"ה** שאומר הבא מצודה ונצודנו ב'.  
וא"ת והרי אמרין לעיל שיעור אחר ופ"ה דאדרי ואדרי חד שיעורא  
הוא דזוכא הוא דלס כן אמאי מפרש אותו פעם אחרת והלא פירש  
לעיל היכי דמי צביב גדול וכו' לכך  
נ"ל דלעיל מיידי צבהמה וזיה והכא  
מיידי צבופות ואע"ג דלעיל קאמר  
הא צביב מקורה מכל מקום לא  
פירש שיעור הצביב צבהמה לא הו  
מחוסר זידה והשתא נחא דפרין  
עלה מאוןין ומרגולין: <sup>א</sup>  
**ותניא** הצד אוןין ותרנגולין ויוני  
הרד"א. <sup>א</sup> . וא"ת  
והא קיימא לן כל פטורי דשבת פטור  
אבל אסור מדרבנן ומתימין נמי  
מודה דפטור אבל אסור מדרבנן וי"ל  
לפי מה שפירשתי צמתימין נחא  
דגורין מוזהרים גזירה שמה יבא ללוד  
מהן דלס כן ע"כ צריך לומר דאסור  
מן המורה דלס אינו אסור אלל  
מדרבנן לא הוה גורין לתן מוזהרים  
משום שמה יצודם דהוה גזירה לגזירה  
אי נמי סמך אהיה דתנן פ' האורג  
במסכת שבת (דף קו: ושם) דלמך  
המס ר"ג אמר מחוסר זידה ה"ה  
למורי פטור דא ממוסר זידה [וא"כ]  
ה"ה ממנו חייב והכי פריך ה"ה  
ואוקמת מחוסר זידה דרובא לומר  
כל שאומר ה"ה מזודה ונלודו א"כ  
היינו קאמרת ה"ה אוןין ומרגולין  
פטור ה"ה שפיר חשיב מחוסר זידה  
כיון שצריך לומר ה"ה מזודה  
ונלודו וצמתימין זידה ה"ה ממנו  
חייב והכא הוה ה"ה ממנו:  
אלל

כרבי שמעון בן גמליאל <sup>א</sup> אמר ליה אביי הלכה מכלל דפליגי <sup>א</sup> אמר ליה  
ומאי נפקא לך מיהא אמר ליה גמרא גמור ומורא תהא: זה הכלל כל  
המחוסר צידה וכו': היכי דמי מחוסר צידה אמר ר' יוסף אמר ר' יהודה  
אמר שמואל ה"ה שאומר הבא מצודה ונצודנו אמר ליה אביי והא אוןין  
ותרנגולין שאומרים הבא מצודה ונצודנו ותניא יהצד אוןין ותרנגולין ויוני  
הרד"א. פטור אמר רב ר' הונא אמר שמואל הללו באין לכלוב  
לערב והללו אין באין לכלוב לערב והרי יוני שוכן ויוני עלייה דבאין  
לכלוב לערב ותניא הצד יוני שוכן ויוני עלייה וצפרים שקננו בטפיהן  
לערב ומזונותן עליה והללו באין לכלוב לערב ואין מזונותן עליה רב מר  
אמר הני עבידי לרבויה והני לא עבידי לרבויה כוליהו נמי עבידי לרבויה לכלוב  
קאמרינן דעבידי לרבויה: **מתני'** ימצודות חיה ועוף ודגים שעשאן מערב יום  
טוב לא יטול מהן ביום טוב אלא אם כן יודע שנצודו מערב יום טוב ומעשה  
בבכרי אחד שהביא דגים לרבן גמליאל ואמר מותרין הן אלא שאין רצוני  
לקבל הימנו: **גמ'** מעשה לסמור מחסרא והכי קתני ספק מוכן אסור  
ורבן גמליאל מותר ומעשה נמי בבכרי אחד שהביא דגים לרבן גמליאל ואמר  
מותרין הן אלא שאין רצוני לקבל הימנו אמר ר' יהודה אמר שמואל אין הלכה  
כר"ג ואיכא דמתני לה אהא דתניא ספק מוכן ר"ג מתיר ורבי יהושע אומר  
אמר ר' יהודה אמר שמואל הלכה כר' יהושע ואיכא דמתני לה אהא דתניא  
שוחטין

**שומטין**  
מחוסר צידה מותר. **מתני'** מצודות חיה ועופות ודגים לא יטול מהן א"כ ידוע שנצודו מעי"ז. ספק אסור, ומעשה בני  
שחא לר"ג כר'. אמר ר' יהודה אמר שמואל אין הלכה כר"ג. איכא דמתני לה אהא דתניא שחאין מן הביבירין ביום  
אבל לא מן הרשות כר'. ותרצנא הכי, ר' שמעון בן אלעזר אומר בא ומצאן המצודות שנתקלקלו מערב יומם, ידוע  
שמעבר יומם יצודו, [הא] ספק נעשו כמי שנצודו ביום אסור. אמר ר' יהודה אמר שמואל הלכה כר"ש בן אלעזר.

**שומטין**  
מחוסר צידה מותר. **מתני'** מצודות חיה ועופות ודגים לא יטול מהן א"כ ידוע שנצודו מעי"ז. ספק אסור, ומעשה בני  
שחא לר"ג כר'. אמר ר' יהודה אמר שמואל אין הלכה כר"ג. איכא דמתני לה אהא דתניא שחאין מן הביבירין ביום  
אבל לא מן הרשות כר'. ותרצנא הכי, ר' שמעון בן אלעזר אומר בא ומצאן המצודות שנתקלקלו מערב יומם, ידוע  
שמעבר יומם יצודו, [הא] ספק נעשו כמי שנצודו ביום אסור. אמר ר' יהודה אמר שמואל הלכה כר"ש בן אלעזר.

עין משפט  
גר מצוה

ד א ב מ"י פ"י מהלכו  
שבת הלכה י"ט סמך  
לאון סה עוש"ע ח"ח ס'  
שם סוף פ':  
ג ד ה מ"י שם הלכה כ':  
ו ה מ"י פ"ב מהל' י"ט  
הלכה ז סמך שם טור  
ש"ע שם סוף פ' וס' מל'  
סוף פ':  
ז ח מ"י שם הלכה ו' פ"י  
מהלכות שבת הלכה ד'  
עוש"ע שם סוף פ':  
ח ז ח מ"י פ"ב מהל'  
הלכה ח סמך  
לאון עוש"ע ח"ח ס'  
מל' סוף פ':

לעני רש"י

מישטין. און כלים.

רבינו הגאון

הבכרים הוא דפליגי עליה  
ד' יהודה. ותנן הצד  
צפור למגדל וצבי לגינה  
ולחצר ולביבירין נגמרה  
צידתו וחייב בשבת,  
וקתני לחצר ולביבירין,  
ביבירין הוא דומיא דחצר,  
כאשר כל מה שבחצר  
מותר לצוד אותו ביום"ט,  
כל מה שבביבירין  
צדוי הוא קודם לכן.  
אסיקנא עופות אנופות  
לא קשיא. מתניתין בביביר  
מקורה והוא בבית ונגמרה  
צידתו, וביבירא בביביר  
שאין מקורה שלא נגמרה  
צידתו, כיון שאינו מקורה  
תחין (שיפתח) (שיפתח)  
אין כלל שעה  
שדרכה לפיכך אין צדין.  
ואי קשיא לך דהא  
בין ר' יהודה ובין  
רבנן הצד צפור לבית  
בשבת פטור הוא, שלא  
נגמרה צידתו, והנה הבית  
מקורה הוא, ואפי"כ אינה  
צידה, וכיון דבשבת פטור,  
ביום"ט אסור לצוד ממנו.  
חילוקתם בצפור דרור הוא,  
ושאין צפור דרור משאר  
עופות, דשאר עופות  
כיון שניכנסין בביביר  
מקורה נגמרה צידתן, אבל  
צפור דרור אינה מקבלת  
מרות, ואין נגמרת צידתה  
אלא במגדל. בחד שחיה  
פירוש כגון רצה אתה  
צידה, וכיון דבשבת פטור,  
ביום"ט אסור לצוד ביני  
ביני. כל חיה נפלי טולא  
תתא אהדי. פירוש  
בעת שהחמה במזרח,  
צל כותל המערבי מגיע  
עד כותל המזרחי, והוא  
ביביר קטן, רשב"ג אומר  
הכי דמי מחוסר צידה.  
ואסיק' ואפי"כ דבאין  
לכלוב לערב, כגון יוני  
שוכן ויוני עלייה, כיון  
דבעי דבויי להו, אסור  
לצוד מהן ביום"ט, אבל  
אוןין ותרנגולין ויונים  
הרד"א. אפי"כ דצדין  
אותן, כיון דבאין לכלוב  
לערב ומזונותן עליה,  
ולבוא לכלוב מיהא לא  
בעי דבויי, דבני תרבות  
הן, ואין בורחין מבני  
אדם אלא שרואין כי  
באין לצודן (א) [מנחין]  
לצודן. צדין מהן ביום"ט,  
אמר ר' יהודה אמר  
שמואל הלכה כרשב"ג,  
דכל מחוסר צידה בענין  
שאמרנו אסור, ושאינו

(א) כ"ז ד"ל.